

26. Çingenerin Kültürel Doku Analizi¹

Hurigül EKEN²

APA: Eken, H. (2024). Çingenerin Kültürel Doku Analizi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (40), 426-444. <https://doi.org/10.29000/rumelide.1503826>.

Öz

Bu çalışma, Çingenerin kökenleri ve kültürel yapıları üzerine derinlemesine bir inceleme sunmaktadır. Tarihsel ve coğrafi çeşitlilikleri ele alınarak, Çingenerin Hindistan, Mısır ve Orta Doğu gibi yerlerden etkilenmiş olabilecekleri ve bu etkileşimlerin onların kültürel dokularını nasıl şekillendirdiği üzerinde durulmuştur. Bunun yanı sıra, Çingenerin kültürel dokularına ilişkin coğrafyadan bağımsız olan kalıplaşmış gelenekleri sergilenmiştir. Çingenerin kökenleri ve yayıldıkları bölgelere ilişkin çeşitli görüşler ortaya konmuştur. Çalışma da, Çingenerin sosyal yapıları, dilleri, dinleri, giyim kuşamları ve yaşam tarzlarına dair detaylı bilgilere yer verilerek onların dünya genelindeki farklı toplumlarla olan etkileşim düzeyleri değerlendirilmiştir. Çalışma aynı zamanda, Çingenerin sosyal marjinalleşme süreçlerini ve bu süreçlerin toplumsal algılara etkisini sosyolojik çalışmalar ve Quora gibi blog platformlarındaki yorumlar aracılığıyla irdeler. Çingenerin tarih boyunca karşılaştıkları ön yargılar ve ayrımcılıklar, sosyal marjinalleşmeleri ve kültürel pratiklerinin yanı sıra, mücadeleleri ve adaptasyon yetenekleri incelenmiştir. Bununla birlikte Çingenerin dil, giyim kuşam, aile yapısı, düğün, doğum ve cenaze gibi önemli ritüelleri detaylandırılmış, bu ritüellerin topluluk içindeki sosyal ve kültürel önemi vurgulanmıştır. Kalıplaşan geleneklerle Çingenerin kültürel dokusu ile farklı ülkelerdeki yaşam biçimleri, meslekleri ve toplumsal entegrasyon düzeyleri hakkında bilgiler verilmiş, böylece onların kültürel çeşitliliği ve adaptasyon kabiliyetleri ortaya konmuştur. Çingenerin karşılaştıkları zorluklar ve ayrımcılıklara rağmen kültürel geleneklerini nasıl korudukları ve toplumla olan etkileşimlerini sürdürdükleri vurgulanırken, medyanın bu topluluğa yönelik olumsuz temsillerinin de ele alındığı görülmektedir. Çalışma, Çingenerin toplumsal entegrasyonunun kültürel özellikleriyle uyumlu bir şekilde gerçekleşmesi gerektiğini savunmakta ve onların kültürel zenginliklerinin tanınması gerektiğini öne sürmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çingenerin Kökeni, Kültürel Dokular, Sosyal Marjinalleşme, Medyanın Etkisi, Toplumsal Entegrasyon

¹ **Beyan (Tez/ Bildiri):** Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Ithenticate, Oran: %1

Etik Şikâyeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 21.05.2024-**Kabul Tarihi:** 20.06.2024-**Yayın Tarihi:** 21.06.2024; DOI: 10.29000/rumelide.1503826

² Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü / Dr., Selçuk University, Faculty of Letters, Department of Sociology (Konya, Türkiye), hurigul@gmail.com, **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0001-9914-9718>
ROR ID: <https://ror.org/045hgzm75>, **ISNI:** 0000 0001 2308 7215, **Crossreff Funder ID:** 501100007086

Cultural Fabric Analysis of Gypsies³

Abstract

This study provides an in-depth examination of the origins and cultural makeup of Gypsies. By considering their historical and geographical diversity, it is emphasized that Gypsies may have been influenced by places such as India, Egypt and the Middle East and how these interactions shaped their cultural fabric. In addition, the stereotypical traditions of the Gypsies, which are independent of geography, are exhibited. Various views on the origins of Gypsies and the regions where they spread have been put forward. The study also includes detailed information on the social structures, languages, religions, clothing and lifestyles of the Gypsies and evaluates their level of interaction with different societies around the world. The study also examines the social marginalization processes of Gypsies and the impact of these processes on social perceptions through sociological studies and comments on blog platforms such as Quora. The prejudices and discrimination that Gypsies have faced throughout history, their social marginalization and cultural practices, as well as their struggles and adaptation skills are examined. In addition, important rituals of Gypsies such as language, clothing, family structure, weddings, birth and funerals are detailed, and the social and cultural importance of these rituals within the community is emphasized. The cultural texture of the Gypsies with its stereotyped traditions and information about their lifestyles in different countries, their professions and their level of social integration are provided, thus revealing their cultural diversity and adaptability. While emphasizing how Gypsies preserve their cultural traditions and maintain their interaction with the society despite the difficulties and discrimination they face, the negative representations of this community by the media are also addressed. The study argues that the social integration of Gypsies should take place in harmony with their cultural characteristics and their cultural richness should be recognized.

Keywords: Origin of Gypsies, Cultural Patterns, Social Marginalization, Effect of Media, Social Integration

³ **Statement (Thesis / Paper):** It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received –Ithenticate, Rate: 1

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, **Article Registration Date:** 21.05.2024-**Acceptance Date:** 20.06.2024-**Publication Date:** 21.06.2024; DOI: 10.29000/rumelide.1503826

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

1. Giriş

Eski zamanlardan beri Çingene ırkının kökeni hakkında birçok farklı görüş ortaya atılmıştır. Onların bireyleri hakkında sayısız, gerçek ya da sahte haber yayılmıştır. Bir görüşe göre Çingenelerin kökeni Türkiye, Ermenistan, Bulgaristan, Romanya, Arabistan, Tataristan, Nubiya ve Mısır'dan gelmektedir. Başka bir görüşe göre ise Çingeneler, İspanya'nın ilk yerleşimcilerinden olan ve sonra yarımada kovulan Moroların soyundan gelmektedir (Roberts, 1842). Bir dini efsaneye göre, Çingenelerin gezgin yaşam tarzı nedeniyle, İsa'yı çarmıha geren Yahudilerin soyundan gelmektedir (Parrs, 2017). Bir rivayete göre ise, Çingeneler, Yahudi kökeninden gelenlerin halefleridir ve Musa peygamber ile yiyecek kavgalarından sonra gezgin olarak yiyecek aramakla lanetlenmişlerdir (Marsh, 2008a). Bazı kaynaklara göre ise, çingenelerin kökeni, 1348 yılında zulme uğrayan Yahudilerden gelmektedir. Bu dönemde, Avrupa'yı saran ölümcül bir veba salgını sırasında, Yahudiler, Hristiyanları yok etmek için kaynak ve sarnıçları zehirledikleri suçlamasıyla karşı karşıya kalmışlardır (Ullmann, 2020:367). Bu suçlamalar sonucunda hapsedilmişler ve acımasız işkencelere maruz kalmışlardır. Kaçabilenler ise pek çok yıl sonra bile, kimliklerini saklama refleksi geliştirmiş, olaylar unutulduğunda yerleşim yerlerine geri dönmüşler ve kimliklerini gizleme yöntemini bırakmamışlardır. Bu nedenle de, Çingeneler arasında Yahudilerin olduğu ve tıpkı Çingeneler gibi Mısırlı olduklarını iddia ederek İsrail kökenlerini gizledikleri ileri sürülmüştür (Taylor, 2014:254). Çingene ırkının kökenine ilişkin bazı araştırmacılar, biraz daha sağlam temellere dayanarak, Çingenelerin 755 yılında Abderrahman'ın ardından Arabistan'ın Yemen çöllerinden ve Mısır halifeliğinden gelen kabilelerden geldiğini öne sürmektedirler (Elises Ocon, & Manzano Moreno, 2019:91). Bu kabileler, Fas ve Fas'tan gelen Morolar'dan ayırt edilebilmek için Mısırlılar olarak adlandırılmıştır. Bu araştırmacıların temeli, Sevilla ve Cordoba'nın tahtlarının yıkılmasının ardından, Müslümanların çoğunun bu Mısır kökenli kabilelere ait olmasına dayanmaktadır (Pym, 2007). Bu görüşe göre savaş, onları bir eyaletten diğerine sürüklemiş, yerleşmelerine ya da sosyal entegrasyon geliştirmelerine izin vermemiştir. Daha sonra İspanya'ya karışıp yerli halktan ayrı bir halk oluşturan farklı yabancı ırkların kalıntılarıyla şekillenmişlerdir (Roth, 2011:2,10). Ancak dillere yönelik araştırmalarda halkın kullandığı kelimelerin çoğunluğunun Sanskritçe olduğu görüşüne dayalı olarak Hindistan menşei oldukları ileri sürülmektedir (Fraser, 2000; Yıldız, 2007:6). Yapılan bir araştırmaya göre Çingeneler, Hindistan'dan başlayarak 900 yılında İran'a, 1100 yılında Anadolu'ya, 1322'de Girit'e, 1346'da İstanbul'a, 1348'de Korfu'ya, 1362'de Sırbistan'a, 1370'te Dubrovnik'e, 1378'de Moldova'ya, 1385'te Hırvatistan'a, 1399'da Eflak'a, 1414'te Bohemya'ya, 1415'te Basel'e, 1418'de Braşov'a, 1419'da Strasbourg'a, 1420'de Brugge'e, 1421'de Almanya şehirlerine, 1422'de Brüksel'e, 1423'te Hollanda'ya, 1425'te Paris'e, 1448'de Bologna'ya, 1501'de Roma'ya, 1505'te Barselona'ya, 1509'da Galler'e, 1510'da İngiltere'ye, 1512'de İskoçya'ya, 1544'te Danimarka'ya, 1597'de Polonya, Rusya, Baltık, İsveç, Norveç ve Finlandiya'ya göç etmişlerdir (Fellman, & Renard, 2001:16-17).

Çingenelerin kökenine ilişkin yapılan çalışmalar fikir birliğine varmasa da, bu ırk hakkında suç kayıtları ve ırka karşı yapılan zulümler hakkında literatürde fikir birliği bulunmaktadır. Bu da, Çingene ırkına karşı sosyolojik gözlemlerin yanı sıra, suç kayıtlarının yüksek olması ile delillendirilmektedir. Bazı araştırmalara göre dolandırıcılık, hırsızlık kayıtlarıyla iç içe olan bu ırkın, suç temellerini kendi istek ve çıkarlarına göre hareket etme özgürlüğü kültürüne dayandırılmaktadır (Weyrauch, 1997; Lucassen vd., 1998; Stauber, & Vago, (Eds.), 2007; Willems, 2014; Siyam, 2024). Bu araştırmalara dayanan kültürel prensip de onları SENİN veya BENİM kavramlarını tanımamak, her şey herkesindir düşüncesine ulaştırmaktadır (Phillips, & Webster, (Eds.) 2014; Phillips, & Bowling, 2017). Kimi edebi eserlerde, Çingeneler, ebedi hırsızlar topluluğu, parya ırkı, kusurlarla dolu ve erdemlerden yoksun bir toplum, davranışlarının tek kuralı da tüm yasaların temelini sarsmak olan etnik kültürel kodları olan bir dokuya sahip insanlar olarak tasvir edilmektedir (Belton, 2004; Nord, 2008; Parrs, 2017; Pereira, 2022).

Kültürel doku asıl olarak, bir topluluğun kültürel yapılanmasını, yaşam biçimini yansıtarak bir arada bulunduran ve bu açılardan doku bütünlüğü gösteren alanlar şeklinde tanımlanmaktadır (Tervonen,2010). Ancak, Çingener için yapılan çalışmalar sosyolojik incelemelerden çok, hayal gücüne dayanan edebi eserleri dikkate almaktadır.

Bu çalışmada, Çingene ırkının, edebi eserlerdeki tasvirleri ile Çingener hakkında yapılan sosyolojik çalışmalardaki karşılaştırılması amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında Çingenerin, yaşadıkları yer ve yerli halkla entegrasyonu, gelenekleri, dilleri ve inançları, ahlaki değerleri ve ritüellerine yer verilerek kültürel dokusu sergilenmesi planlanmıştır.

2. Sosyolojik ve Antropolojik İncelemelere Dayanan Çingene Tarihi

2.1. Çingenerin Tasviri

Tarih boyunca çingener, farklı toplumlar tarafından hem hayranlık duyulan hem de dışlanan bir halk olmuştur. Müzik, dans ve diğer kültürel ifadeleriyle zengin bir miras bırakmışlar, aynı zamanda yaşadıkları toplumların sosyal dokusuna önemli katkılarda bulunmuşlardır. Ancak, onların sosyal marjinalleşmeleri ve çoğu zaman karşılaştıkları önyargılar, çingenerin tarihi ve kültürel kimliğinin daha derinlemesine anlaşılmasını zorlaştırmıştır.

Bugün çingener, dünya çapında çeşitli topluluklar olarak varlıklarını sürdürmektedirler. Kültürel, sosyal ve ekonomik açıdan farklılıklar göstermelerine rağmen, çingenerin ortak bir tarihsel ve kültürel mirasa sahip olduğu kabul edilmektedir. Geçmişteki zorluklara rağmen, çingener kendi kimliklerini ve kültürlerini koruyarak, toplumların bir parçası olarak kendilerine yer bulmaya devam etmektedirler (Mayall, 1997 ;Gernert, 2021)

19. yüzyıldan başlayarak yapılan bazı çalışmalar, Herodot (MÖ 484-425)'i kaynak kabul ederek , Çingenerin atalarının, Danubio Zigeunleri (Rosa, 1875) veya Kimerian Boğazı Sindileri (Hannigan, 2011) olduğunu açıklamaya çalışmaktadır .

Ezekiel kitabının (XXIX ve XXX bölümleri'ne dayandırılarak) Çingenerin atalarının antik Mısırlılar olduğunu ileri sürülmektedir (Lane, 2012). İsraili peygamberin kentlerinin kırk yıl boyunca yıkılacağı, halkın dağıtılacağı ve bu sürenin sonunda yıkılmış vatanlarına geri dönecekleri kehanetleri temel alınarak yapılmış bir karşılaştırma Çingenerin ataları hakkındaki bu görüşün destekleyicisi olarak sunulmaktadır(Lemche, 1998).

Colloci(aktaran Proglío, 2021), Çingenerin ataları hakkında bir monografi yazmıştır. O'na göre, Çingene ırkından her bir birey, neolitik insandır. Fizyonomik, fizyolojik, psikolojik ve sosyolojik özellikleri de neolitik insanla benzerlik göstermektedir. Bir ırkın kökenini öğrenmek için, tarih belgelerinin resmi kaynaklardan incelenmesi gerekmektedir. Ancak Çingene ırkı için bunlar yalnızca Antropoloji eserlerinde bulunabilmektedir. Yapılan Antropoloji çalışmalarında, Çingenerin dilinin Moğol ırkının yaşadığı, Xungaria ve Dsmigaria'ya dayandığı ileri sürülse de, konuştıkları dilin, Hint kökenli olduğu ve onların Moğol ırkından olmadığı gerçeğiyle teorinin çürütülmesine yol açmıştır(Hancock, 1988).

Bataillard, Çingenerin, zaten eski Yunan ve Roma dünyasında var olduğunu belirtmekte ve onların yaşam tarzı, adetleri ve geleneklerini M.Ö. 7. yüzyıla kadar takip etmektedir(Lee, 2000). Çingener, Avrupa'ya demiri tanıtan gezginlerdir ve Avrupa'da bu geçiş yontma taştan bronz çağına, cilalı taş çağını

atlayarak gerçekleşmiş ve Asya'daki bu geçişin Siryalılar tarafından yapıldığı düşünüldüğünden, Çingenelerin, Avrupa'ya yayılan Arı kabilelerinin kalıntıları ya da bir parçası olduğuna inanmıştır (Matras, 2004). Çingenelerin sevdikleri meslekler arasında demircilik, kalaycılık ve metal işçiliği olması, onların Asya'dan Avrupa'nın çeşitli bölgelerine göç eden Arı kabilesinin bir parçası olduğu varsayımını desteklemektedir. Bu teori kabul edilirse, bu göçün çok uzun yıllar önce gerçekleştiğini kabul etmek gerekmektedir (Wedek, 2015). Avrupa'da bronzun M.Ö. 3000 yıllarında bilindiği ve demir çağının bu bireyler tarafından getirildiği düşünülürse, onların bu bölgelerdeki varlıklarının neredeyse efsanevi bir geçmişe sahip olduğu söylemek mümkün olmaktadır (Marcus, 2019:32-36). Kimi kaynaklara göre, Çingener dil, isim kullanımlarıyla Hindistanlıdır ve Indus nehrinin zingatlarından türemişlerdir (Kalaydjieva vd., 2005). Ancak Rom ve Dom olarak adlandırılan kavimlerin dilleri bu genel nüfusun dilinden farklıdır (Moreau, 2002; Kolukırık, 2022). Bu dil farklılarına yönelik yapılan incelemeler temel alınarak Çingenelerin göç yollarının tahmininin yapıldığı çalışmalara literatürde rastlanılmaktadır (Fellman, & Renard, 2001). Bununla birlikte Edebiyat eserlerinde onların mistik geçmişine vurgu yapılmaya çalışılmakta onların Mısır Firavun büyülerini bilen vampir ataları ve ay atalarına hizmet eden insanlar olarak tasvir edildiği görülmektedir (Leland, 1891; Trigg, 1973:19-54; Kandasamy, 2016; Lecouteux, 2018). Edebiyat eserlerine dayalı olarak, toplumlarda oluşmuş önyargının devam ettiği vurgusu, Pereira, (2022) tarafından yapılan "Samudaripen: Sekizinci Günah ve Karanlıkta Ateşler romanlarında Roman Holokost'unu okumak" adlı çalışmada yer bulmaktadır. Sosyoloji bağlamında yapılan çalışmalarda ise Çingenelerin izi sürülürken "öteki", "dışlanma" kavramlarının kullanıldığı görülmekte ve genellikle gözleme dayalı yöntemlerle birlikte edebi eserlerdeki rollerine vurgu yapıldığı görülmektedir (Dumitru, 2020 ;Kotics, 2023).

2.2. Çingenelerin Antropolojik Açından Kökleri

Çingene halkının kullanıldığı ve bilindiği isimlerin çeşitliliği ve anlamları hakkında, Auroux (2013) çalışmasında, Lorenzo Hervas, Dillerin Kataloğu'na atıfta bulunularak, İspanya'da ve eski Rosellon eyaletindeki Çingenelerin başlangıçta Mısırlılar veya Bohemyahılar olarak adlandırılmış olduğunu belirtmiştir.

İspanyolcada, Çingener gitano kelimesi ile anılmakta ve kelime Mısır veya Mısırlı anlamına gelmektedir (Quesada, 2020; Marzo, & Turell, 2001). Almanya'da Çingener, egipteier ve heiden olarak adlandırılmıştır. Bu son isim, pagan anlamına gelmektedir (Ryan, 2000). Diğer adlandırmalar arasında Almanca'da Çingene anlamında kullanılan zigeuner ve zigeiner kelimeleri bulunmaktadır (Tittel, 2020:22-23). Danimarka ve İsveç'te çingener, tatar olarak anılmaktadırlar (Westin, 2008). Hırvatça ve Macarca dilinde cigany (Nagy, 2019), Yunanca ve İtalyancada zingaro (Niccolai, 2019), Türkçede çingene ve çingen isimleri kullanılmaktadır (Kuş, 2020). Bu isimlerin çoğu Mısır'a atıfta bulunmaktadır. Tzigane ve chingane gibi isimler, Hindistan'ın zinganelerinden gelmektedir (Paolini, 2017).

Çingene halkının yaşadığı farklı dönemler ve çeşitli ülkelerden geçişleri veya kısa süreli kalışları göz önüne alındığında, benzer isimlerle adlandırılmışlardır. İspanya'da Çingener, gitano kelimesinin yanı sıra, cale, calo veya quinqu olarak da adlandırılmaktadırlar (Mulcahy, 1979). Bu, muhtemelen onların ilk ve gerçek adı olup, Zind nehrinin koyu tenli insanlarını ifade etmekte ve bazılarının Sindh soyadını taşıdığı gözlemlenmiştir. Portekiz'de ciganos, Fransa'da gyptiens (Mısırlılar) ve bohémiens (Bohemyahılar), İngiltere'de gypsies (Mısırlıların bozulmuş hali), İskoçya'da tinkers, Belçika'da bohemiens ve landlopers, Hollanda'da heidenen (putperestler) olarak adlandırılmaktadırlar (Paolini, 2017).

Çingene ırkının dünya genelinde birçok isimle tanındığını ve bu isimlerin her birinin, Çingenelerin buldukları coğrafyaların dil ve kültürüne göre şekillendiğini göstermektedir. Ancak bu isimlerin çoğu, onların kökenine dair ipuçları taşımakta ve Çingenelerin uzun tarih boyunca pek çok kültürle etkileşim içinde olduğunu belirtmektedir. Çingeneler, Avrupa'da çeşitli isimlerle tanınmakta, farklı ülkelerde farklı dönemlerde ortaya çıktıkları ve bu süreçte yerel toplumlarla çeşitli etkileşimlerde buldukları ifade edilmektedir. Ancak, onların İspanya'da ne zaman ortaya çıktıklarını belirlemek zordur; ancak 16. ve 17. yüzyıllarda castellanos nuevos ve gitanos bravos gibi isimlerle anıldıkları bilinmektedir. Çingenelerin Antropolojik kökenine ilişkin yapılan bir çalışmada, Çingenelerin menşei tespiti ve nüfus oranları tespiti yapılmaya çalışılmış ve aşağıdaki tablo ile özetlenmiştir.

Tablo 1. Çingenelerin Antropolojik Kökleri ve Nüfuslarının Dağılımı

Ülke	Geliş Tarihi	Nüfus Tahminleri	Yaygın İsim	Köken Aldığı Kabile İsimleri
Afganistan		20000	Gurbet	Arapça "garib=yabancı" Ghorbati, Jalili, Pikraj, Shadibaz
Arnavutluk	1300	120000	Medjup	Mısır
Arjantin		300000		
Ermenistan			Lom	Rom
Avusturya	14. yüzyıl	40000	Sinti, Rom	Kalderash, Lovar
Brezilya		678000		
Bulgaristan		370900 - 750000		
Kanada		80000		
Çek Cumhuriyeti		12000 - 220000		
Kolombiya		79000		
İngiltere	15. yüzyıl	44000 - 94000	Romanlar	Mısır
Fransa	15. yüzyıl	300000	Tsiganes	Yunanca "Atsinkanos" Rom, Sinti, Kalo
Almanya	15. yüzyıl	120000	Zigeuner	Yunanca "Atsinkanos" Sinti, Rom
Yunanistan	11. yüzyıl	300000	Ejifos	Mısır ,Rom, Handuria
Macaristan	15. yüzyıl	600000	Ciganyok	Yunanca "Atsinkanos" Rom, Vlahura
İtalya	15. yüzyıl	90000 - 110000	Zingari	Yunanca "Atsinkanos" Sinti, Rom
İran / Pers	10. yüzyıl	110000	Karachi	Kara, Kouli, Ghorbati, Fiuş
İrlanda	15. yüzyıl	20000		
Makedonya		54000 - 260000		
Hollanda	15. yüzyıl	35000	Sinti, Rom	Lovar, Kalderash

Romanya	14. yüzyıl	Resmi sayıma göre 535250 ancak UNDP değerlendirmesi 1800000 - 2500000	Țigani	Yunanca "Atsinkanos" Rom (Aurari, Kalderash, Lautan)
Rusya	15. yüzyıl	250000		Luli, Bosha, Marangar, Lovar
Sırbistan	13. yüzyıl	108000 - 500000	Gitanos	Mısır, Rom (Gurbeti, Arlije, Kalderash)
İspanya	15. yüzyıl	800000	Gitanos	Mısır, Kale
Türkiye	1100	300000 - 5000000	Çingene	Arlije
Amerika Birleşik Devletleri	19. yüzyıl	1000000	Çingeneler	

Kaynak: Fellman, & Renard, (2001) çalışmasından Türkçeye çevrilmiştir.

Tablo 1’de görüleceği üzere, 14. Yüzyılda Avrupa’da yayılım göstermeye başlayan Çingene nüfusu, daha erken zamanlarda İran ve Türkiye’de görülmeye başlanmıştır. En fazla yerleşimlerinin ise Türkiye ve Amerika Birleşik Devletleri(ABD) olarak görülmektedir. Bir başka çalışmada ise, Çingeneler, Hindistan noktasından hareket etmiş, 900’lü yıllarda İran ve 1100’lü yıllarda Anadolu ve 1300’lü yıllarda Girit’te kayıtları bulunan insanlardır(Hancock, 2006).

2.3. Çingeneler Hakkındaki Sosyolojik Yaklaşımlar ve Çingene Irkına İthaf Edilen Suçlamalar

Çingeneler hakkındaki ilk suçlamalar, onların Avrupa'daki varlıklarının başlangıcında, toplumda oluşturdukları rahatsızlıktan kaynaklanmıştır (Stauber, & Vago, R. (Eds.). 2007). Çingenelerin suçları arasında büyücülük, hırsızlık, çocuk kaçırma, casusluk, vatana ihanet ve zehirleme gibi ağır ithamlar bulunmaktadır. Çingeneler hakkında güven kaybı yaşanmış ve çeşitli suçlamalarla karşı karşıya kalmışlardır (Mayall,1998). Çingenele ithaf edilen suçlamalar arasında hayvan hırsızlığı, çocuk kaçırma, casusluk, ihanet, kundakçılık ve cinayet gibi ciddi iddialar yer almaktadır (Carter, 1996). Bu ithamlar, çingenelere karşı yapılan kovuşturmalara ve onların Avrupa'daki yaşamlarını daha da zorlaştıran yasal takiplere yol açmıştır (Wilkin, Derrington, & Foster, 2009). Suçlamalarla oluşan ön yargılar, Çingenelerin Avrupa'daki varlıklarını daha da zorlaştırmış ve onları, toplumun marjinal kesimleri haline getirmiştir (Tavani, 2012;). Ancak, zamanla onlar hakkında olumlu görüşler de ortaya çıkmış, Avrupa'nın çeşitli bölgelerindeki soylular ve hatta monarşiler tarafından korunmuş ve saygı görmüşlerdir. Buna rağmen Çingeneler hakkındaki suçlamalar, sosyolojik bağlamda onları öteki veya ayrıma maruz kalanlar, dışlananlar olarak nitelendirilen çalışmalar günümüze dek sergilenmeye devam etmektedir (Kende vd.,2024). Bu çalışma kapsamında günümüz söylemlerine odaklanmak üzere bir blog platformu olan Quora'da gerçekleştirilen tarama sonucunda, 2023-2024 yılı "Why do some people think that gypsies are criminals?" başlıklı soruya verilen yanıtlar incelenmiş ve Çingeneler hakkındaki suçluluk algısının çeşitli faktörlere dayandığı görülmüştür⁴. Öne çıkan yorumlarda bu algının kökeninin, tarihsel önyargılar, sosyal dışlanma ve medya temsilindeki olumsuz stereotiplerden kaynaklandığı görülmektedir⁵. Blogdaki bazı kullanıcıların, Çingenelerin genellikle toplumun kenarlarında yaşadığı ve marjinalleştirildiği için suçla ilişkilendirildiklerini belirttikleri görülmüştür^{6,7}.

⁴ Kaynak: Quora (<https://www.quora.com/Why-do-some-people-think-that-gypsies-are-criminals>) Erişim: 12.06.2024

⁵ <https://qr.ae/pszQgg> Erişim: 12.06.2024

⁶ <https://qr.ae/pszQY1> Erişim: 12.06.2024

⁷ <https://qr.ae/pszQHG> Erişim: 12.06.2024

Bu marjinalleşme, onların ekonomik ve sosyal fırsatlara erişimini kısıtladığı için bazı bireylerin yasa dışı faaliyetlere yönelmesine neden olabilmektedir^{8,9,10}. Ancak, bu durumun genelleme yapılarak tüm Çingenelere mal edilmesi haksızlık olarak görülmektedir¹¹. Diğer kullanıcılar ise medyanın Çingeneleri sürekli olarak suçlu olarak tasvir etmesinin bu algıyı pekiştirdiğine dikkat çekmektedir. Medya, genellikle haberlerde Çingenelerin karıştığı suçları vurgularken, bu topluluğun olumlu yönlerini ve başarılarını göz ardı etmektedir. Ayrıca, Çingenelere yönelik tarihi önyargılar ve ayrımcılık, onların toplumdaki statülerini olumsuz yönde etkilemiş ve bu da genel kamuoyunda olumsuz algıların oluşmasına katkıda bulunmuştur¹². Quora'da yapılan tartışmalara göre, Çingenelerin suçlu olarak algılanmasının temelinde tarihsel önyargılar, sosyal dışlanma ve medyanın olumsuz temsilinin yattığı görülmektedir. Bununla birlikte, onların şöhretlerini hakkettiğine ilişkin görüşlere de rastlanmıştır¹³. Bu algının kırılması için daha fazla eğitim, entegrasyon ve olumlu temsilin gerekliliğinin vurgulandığı görülmektedir.

Çingeneler ise, genel anlamda dışlandıklarını ve etnik ayrımcılığa^{14,15} maruz kaldıklarını ifade etmekte, sadece Çingene olduklarını söylediklerinde bile etnik kimliklerinin ya bir saldırı yahut mistik yönlerine ilişkin çok fazla soruyu cevaplamak zorunda kaldıklarını^{16,17} ifade ettikleri görülmektedir. Bu ifadelerin bir kısmında ise Çingenelerin Batı'da olduğu gibi Romanya ve Macaristan'da katledilmedikleri, bu sebeple sayılarının yüksek olduğu ve entegre olmayan gelenekselci grupların yerli halk için sorun olduğunu ifade ettikleri görülmüştür^{18,19}.

2.4. Dışlanma, Entegre Çabaları ve Çingenelere Yapılan Zulümler

Çingenelere yönelik ciddi suçlamaların ortaya atılmasıyla, yetkililer onların serbestçe mesleklerini icra etmeleri yasaklanmıştır (Spreizer, 2022). Demir işleri yapmalarını, nal dövmelelerini, tencereler ve diğer mutfak gereçlerinin üretimini ve tamirini yasaklamışlar yavaş yavaş at ticaretini, hayvan yetiştirmeyi onlardan almışlar, hatta belirli yerlerde, altın tozu bulunan madenlerin veya doğal kaynakların bulunduğu yerlerde yaşamalarına engeller ve kısıtlamalar koymuşlardır. Kısacası, yaşam biçimlerinden onları mahrum bıraktılar, temel ihtiyaçlarını karşılayamaz hale getiren düzenlemeler yasalarla ortaya konmuştur (Jain, 2023).

Çingeneler, kendilerine atfedilen imkânsız suçların masumiyetini, belki de işleyebilecekleri bazı suçları kabul etmeyerek, bu kısmi zulme direnmişler, din adamlarının halkı konsolide etmesi sonucu, dini heves politik çıkarlarla karıştırılmış bunun sonucunda ise büyük yasal zulüm açığa çıkmıştır (Jezernik, 2023). 31 Mart 1492'de, Yahudilerin İspanya'dan sürülmesine dair Katolik Kralların kararnamesi yayınlandı; bu kararname, Avrupa'nın tüm hükümdarları tarafından sırayla uygulanan diğer toplu sürülmeler için bir temel oluşturmuştur (Tomasevski, 1997). 1494'te Çingenelere karşı bazı zorlayıcı önlemler alınmaya başlanmıştır (Reddie, 1826).

8 <https://qr.ae/pszQ57> Erişim: 13.06.2024
 9 <https://qr.ae/pszQSW> Erişim: 13.06.2024
 10 <https://qr.ae/pszQIW> Erişim: 13.06.2024
 11 <https://qr.ae/pszQ2h> Erişim: 13.06.2024
 12 <https://qr.ae/pszQcH> Erişim: 14.06.2024
 13 <https://qr.ae/pszQIW> Erişim: 14.06.2024
 14 <https://qr.ae/pszQOC> Erişim 15.06.2024
 15 <https://qr.ae/pszdpl> Erişim 15.06.2024
 16 <https://qr.ae/pszQz2> Erişim 15.06.2024
 17 <https://qr.ae/pszQBE> Erişim 15.06.2024
 18 <https://qr.ae/pszdtO> Erişim 16.06.2024
 19 <https://qr.ae/pszdF4> Erişim 16.06.2024

Genio (2015)'e göre, 1499'da Medina del Campo'da, Başpiskopos Jimenez de Cisneros'un teşvikiyle, büyük bir kararname imzalanmıştır. Bu düzenleme yayınlandığında, Çingenerler zaten dağılmış, kırlarda ve dağlarda dolaşıp geçimlerini sağladıkları meslek ve işleri yapamaz hale gelmiştir. Arrizabalaga, (2005)'e göre, Medina del Campo kararnamesi emirlerinde Yahudiler ve yabancı kalaycılar, ilanın ardından takip eden altmış gün içinde yerleşecek ve kendilerine ihtiyaç duydukları her şeyi verecek efendilere hizmet edeceklerdir ibaresi de yer almaktadır. Aynı kararnamede krallıklarda birlikte dolaşamayacaklar, aksi takdirde bu altmış günün sonunda, yüz kırbaç ve sürgün cezasına çarptırılacaklardır ibaresine yer verilmiştir. 1525 Toledo Cortes'inde ve 1528 ile 1534 Madrid Cortes'lerinde kalaycılar üçüncü kez dolaşırken bulduklarında, onları yakalayanların ömür boyu kölesi olacaklar ibaresi eklenmiştir(Farias, 2020). Entegre çabaları kapsamında 1560 yılında Felipe II Hollanda'dan İspanya'ya döndüğünde ve Toledo'da Isabel de Francia ile düğününü kutladığında halka açık kutlamaların bir parçası olarak Çingenerlerin danslarının yapılmasını sağlamıştır. Aynı yıl, Çingenerlerin kasaba ve köylerde yerleşik bir hayat sürmeleri için kurallar koyan bir kararname çıkarılmıştır (Maghenzani, 2014). 1560 kararnamesi büyük şehirlerde, Yahudilerde olduğu gibi, Çingenerlerin yaşadığı ayrı mahallelerin oluşmasına izin vermiştir(Dubov, 2021). Entegre çabaları kapsamında 1586 yılına gelindiğinde Çingenerlerin uyması gereken formaliteleri belirleyen başka bir yönetmelik yayınlanmış, Çingenerlerin, noter huzurunda ikametlerini ve satmak istedikleri eşyaların mülkiyetleri için bir belge almaları gerekli kılınmıştır. Bu şart olmadan onlara fuarlarda ve pazarlarda ticaret yapma ve giriş izni verilmeyerek kötü şöhretlerine sebep olan hırsızlık ticaretinin engellenmesine çalışılmıştır (Eliav-Feldon, & Eliav-Feldon, 2012). Tarragona Konseyi 1591'de, kamu görevlilerine Mısırlıları ve Bohemyalıları cezalandırmalarını, neredeyse Hristiyan oldukları bilinmeyen; gerçekte yalancılar, hırsızlar, aldattıcılar ve ahlaksızlar oldukları için emretmiştir (Hoyland, 2019). 1611'in 5 Ekim'inde, Çingenerlerin veya Mısırlıların sadece tarımsal işlerle meşgul olmaları, yani soyluların köleleri olarak kabul edilmeleri emri yenilenmiştir (Stauber, & Vago, (Eds.),2007). Lizbon'da Felipe III, 1619'da Çingenerlerin altı ay içinde tüm yarımadadan çıkarılması için bir kararname imzalamış, geri dönenlere ölüm cezası tehdidinde bulunmuştur (Martins, 2023). Toledo Üniversitesi Kutsal Yazı Profesörü Dr. Sancho de Moncada, Çingenerlerin kovulması gerektiğini ve hırsızlık, dolandırıcılık, büyücülük, falcılık ve kötülük yaptıkları için hiçbir tereddüt olmadan ölüme mahkum edilebileceklerini, bunun sadece erkekler için değil, kadınlar ve çocuklar için de geçerli olduğunu, çünkü zararlı bir ırkın evlatlarını büyütme zorunlu kılan bir kanun olmadığını savunan bir konuşma yapmıştır (Hillgarth, 2000).Almanya'nın Çingenerlere yaklaşımında ise 1548'deki düzenleme, İmparator Karl V'nin bazılarının casusluk yapabileceğinden şüphelenmesi üzerine, Çingenerlerin Almanya'dan kovulmasını emretmiştir (Buberg, 2020).

Utrecht Yüksek Mahkemesi, 1545'te, sürgün yasasına uymayan bir Çingene aleyhine onu kan akana kadar kırbaçlama, burnunun damarlarını kesme ve saçını kesip eyaletin son sınırına götürme cezasına çarptırmıştır (Spierenburg, 1986).

Frankfurt Gazetesi, 1782'de, sahte antropofaj (insan eti yiyen) fakir Çingenerlerin infazı haberine yer vermiştir. Habere göre, kadınların kafaları kesilerek, kırk beş erkeğin kemikleri kırılıp parçalanarak cezaları infaz edilmiş, diğer yüz elli kişi ise zindanlarda kaderlerini beklemektedir (Ousselin, 1999; Jezernik, B. (n.d.)). Tüm Hollanda'da, İspanya ve Almanya'da önceden bahsedilen zulüm fermanlarının yanı sıra, ölümleri 1582'de Birleşik Eyaletler tarafından onaylanmıştır (Cawthorne, 2013). Avrupa'daki hemen hemen her ülke, sahte Mısırlılara (Çingenerlere) sınır dışı yeri belirlemeden ve onlara taşınma araçları sağlamadan kovmuştur. Ancak Çingenerler, kendilerine atfedilen suçlara ve uygulanan cezalara rağmen, baskı ve sürgün önlemlerine karşı direnmiş, emirler, onlara güvenli sığınak sağlayanlara karşı cezalar içerecek şekilde genişletilmiştir (Holland, 1898).

Bu, on altıncı yüzyıl boyunca ve on yedinci yüzyılın ilk yarısında yayınlanan pek çok düzenlemenin ardından grupları Çingenerlere yönelik baskı azalmıştır (Willems, 2014). Çingenerler halk meydanlarında dansları, şarkıları ve çeşitli jimnastik hareketleriyle görülmeye başlanmıştır (Cotten, 1997). Genç Çingenerler, o dönemde popüler olan ayak topu oyununda özellikle yetenekliydiiler ve soylular bu eğlencede onlarla birlikte olmaktan çekinmemişlerdir. Tüm Avrupa hükümetleri tarafından yarış içinde çıkarılan bu kadar çok zulüm yasası sonrasında Çingene sayısında azalma yerine artış olmuştur (Milton, 2004). Carlos III'ün 1783'te yayımladığı bir yasa ile Çingenerlerden sadece kendilerine özgü lehçeyi konuşmamaları, diğer insanlardan farklı özel bir kıyafet giymemeleri, serbestçe seçtikleri bir meslek veya işte çalışmaları ve alım-satım işlerinde dürüst olmaları istenmiştir. Bu yasa ile artık Çingenerlere, Mısırlı ya da Bohemyalı demekten vazgeçilmiştir (Kenrick, 2007). Gitgide Çingenerlerin kökenleri unutulmuş ve en az dört yüzyıl boyunca buldukları yerlerde doğmuş, büyümüş ve çoğalmış kişiler gibi kabul edilmeye başlanmıştır. Bu düzenleme, daha önceki yasaların sertliğini hafifletirken, aynı zamanda Çingenerlerin meslek odalarına katılmasına engel olan kişilere karşı cezalar getirilmiştir (Trandafioiu, 2013).

Bazı Çingenerler, özellikle saf kan olanlar, geleneklerini koruyup, adetlerini sürdürmüşlerdir. Ancak ırka atfedilen suçlamalardan arınmış, başkalarını kandırma yoluyla hırsızlık yapmayan vatandaşlar olmuşlardır (Okely, 1994). Ancak bu vatandaşlar gördükleri baskı ve zulümler nedeniyle tedbirli davranmaya devam etmekte ve halk ile bütünleşmeden kaçındıkları, evliliklerini kendi aralarında yaptıkları, tam olarak halklara karışmadıkları görülmektedir (Matras, 2015).

3. Edebi Eserlerde Çingene İrkının Tipolojisi

3.1. Fiziksel Özellikleri

Duchesneau (2023)'e göre, Çingenerler, genellikle esmer tenli, saçları ve gözleri simsiyah, yüzleri uzun ve çene yüksekliklerinde dar, alınları dar ve çıkıntılı, burunları biraz sivri, göz aralıkları biraz dar, biraz çıkık çeneli, ağızları küçük ve dişleri beyaz ve çürüğe yatkın değildir. Safkan Çingenerler, tipik bir doğu fiziksel görünümü sergilemektedir. Bazen, sıkıntıları ve sefaletleri çok büyük olduğunda, gençlikleri çabuk kaybolmakta ve özellikle kadınlarda yaşlılık dönemi hızla ilerlemektedir. Çingenenin gözü ise, diğer Avrupa ırklarınıninkine benzer biçimde normal ve orantılı olmasına rağmen, her zaman parlaklığıyla dikkat çekmektedir.

Rowe, & Goodman, (2014)'e göre, Çingenerler, beyaz ırka mensuptu. Ancak tenleri biraz bronzlaşmış ve bazen koyu zeytinyağı rengine dönüşmüştür. Saçları çok siyah, uzun, düz ve parlak, yanak kemikleri belirgin, dudakları kalın, genel olarak, gurur ve kurnazlığın karışımını ifade eden oldukça belirgin ve ifade dolu bir yüze sahiptirler. Çoğunlukla boyları orta ve uzuna yakındır. İnce ve çevik vücut yapısına sahiptirler. İnsanla güzel görünen, sağlam, güçlü ve sağlıklı bir yapıya sahiptirler. Tüm bedensel egzersizlerde yeteneklidirler. Özellikle atları ve diğer hayvanları mükemmel bir şekilde kullanma konusunda ustadırlar.

Çingenerlerin en belirgin özelliklerinden biri, dışarıdaki zor şartlara pasif dirençleridir. Zorluklara ve her türlü mahrumiyete dayanıklıdırlar (Levinson, 2007). En aşırı sıcak hava veya en şiddetli soğuk havaya hastalık belirtisi göstermeksizin uyum sağlarlar. Rusya'nın karlar altındaki çadırlarında soğğun etkisine de, Kahire'deki güneşin yakıcı etkisine de dayanıklıdırlar. Ancak sıcağı daha çok tercih ederler (Siyam, 2024). Çingenenin konuşmaları yavaş, ölçülü ve ciddidir. Kelimeleri vurgulayarak ve mümkün olduğunca fazla kelime kullanarak konuşurlar. Örneğin, bir çingene mahkûm, hapishane müdürünün

ofisine girerken İzin veriyor musunuz? Yerine, sayın müdür, geçmek için izninizi alabilir miyim? şeklinde daha uzun ve resmi bir ifade kullanır. Sohbet ederken, konuşmalarını her zaman abartılı mimikler ve canlı jestlerle desteklerler. Bu da konuşmalarına ve ifadelerine olağanüstü bir canlılık ve karakteristik bir çekicilik katar (Kenrick, 2010).

Bir Çingene, herhangi bir olayı anlatırken veya ilgi çekici bir iş konuşurken, hareketlerini artırır ve dinleyicilerini ikna etme ihtiyacını daha fazla hissettikçe ve dinleyicilerinin kayıtsızlığından daha çok korktukça jestlerini daha da etkili bir şekilde kullanır (Leone, 2012). Yoksulluk ve sıkıntılar onların yapılarını bozmadığında, çekicidirler. Bu tip günümüze kadar korunmuştur. Çingene erkeklerinde ekonomik anlamda aynı mahrumiyetleri yaşadığında, ihtiyaçlarını karşılayamıyorsa, yüzleri aynı melankolik ifadeyi taşır. Kadınlarda ise, kalbinin duyarlı olduğu kin tutkusu daha güçlü bir şekilde ortaya çıkar. Bir işle meşgul olduklarında, hareketlerindeki ani değişiklikler, zorla takılı gibi duran küçük bir tarakla zar zor toplanmış dağınık saçları ve sürekli bir iş veya meşgaleye karşı gösterdiği rahatsızlık ve hoşnutsuzluk belirgin bir şekilde tembellek ve isteksizliği ifade eder. Tartışmalarında, tehditkâr tavırları, coşkusu, söz akışı ve tehlikeyi kışkırtma ve küçümseme kolaylığı, boyun eğmez alışkanlıklarını ve başka savunma yöntemlerinden habersiz olduğunu göstermektedir. Her iki cinste de, özellikle çiçek hastalığı izleriyle yüzleri işaretlenmiş pek çok birey bulunmaktadır. Genellikle Çingeneler baş ağrısı çekmeden ileri yaşlara dek yaşarlar (Burroughs, 2013).

3.2. Çingenelerin Ahlaki Değerleri

Trigg, (1973:19-32)'e göre Çingenelerde mülkiyet kalıplarının olmaması, senin benim ayrımını yapmamaları, onları hiçbir şey kimseye ait değildir inancına itmiştir. Dolayısıyla her şey herkese aittir. Böylece, mülkiyet olmadan hırsızlık da olamaz inancını taşımaktadırlar. Eğer bir üst güç bedeni özgürlüğünden mahrum bırakırsa, ruhun özgürlüğüyle yetinmektedirler. Çünkü Çingene bir ruhtur ve özgür ruh zincirlenemez ve zorla ölüm, en mükemmel özgürlük olarak görülmektedir. Bu düşünceler doğal olarak cinsel yaşamın paylaşımını, doğaları gereği eğilimli oldukları hırsızlığı ve ölüme karşı duyarsızlığı beraberinde getirmekte; bu nitelikler, bu tembel ve şehvet düşkünü ırkın özellikleri, çingene yaşadıkları ülkenin tolerans düzeyine ve diğer ırklara karşı geleneksel düşmanlıklarına göre şekillenmektedir.

Cinsel ilişkiler konusundaki ahlakları neredeyse yok denecek kadar azdır, aralarında ensest ve tecavüz yaygındır. Çingene için, yasalar engellerdir; ibadet törenleri, batıl inançlardır; vatan sevgisi, hayali bir yere bağlılıktır; vatandaş hakları, siyasi hayallerdir. Her zaman mütevazı, daima yabancı ve sefil olan çingene, böylece günümüze kadar ulaşmıştır (Matory, 2007).

Eski zamanlarda, Çingene, kendi ailesiyle birlikte izole bir yaşam sürdürür, sadece yiyecek bulmak için kasabaya gelir ve bulabildiği her şeyi aldığı edebiyat eserlerinde yer almaktadır (Engebriksen, 2007). Çingeneler hırsız, sahtekâr, dolandırıcı, kâhin, at tüccarı, ayı oynatıcısı, sokak müzisyeni, gırnatacı, davulcu, bakırcı, boyacı olarak sıralanan başka mesleklerle de tanımlanmışlardır (Bogdal, 2023). Edebiyatta da gerçek hayatın takibi olarak yerleşik yaşama geçişleriyle hayvan tüccarlığı gibi ticari faaliyetlere başladıkları görülen eserlere rastlanmaktadır. Çingenelerin ahlaki değerleri de buldukları bölgelere göre şekillenmiştir. Ancak özünde kendi geleneklerini koruyan insanlar olarak betimlenmişlerdir (Fonseca, 1996).

Çingene ırkının en karakteristik ve en belirgin özellikleri birbirlerine olan bağlılıklarıdır. En açıkça görüleni, kadının kocasına olan bağlılığı olarak görülmektedir. Kadın, kocasını her yerde, fuarlara,

pazarlara ve sürekli yürüyüşlerinde gölge gibi takip etmektedir. Suç işlerken de ona yardımcı olmakta, kocası hapse ya da sürgüne düştüğünde onu terk etmemekte, mümkün olduğunda onunla iletişim kurmakta ve elinden geldiğince, yemeğini, yatağını diğer tüm lüks ihtiyaçlarını sağlamaktadır. Hapisteki bir Romanın bir kadını varsa, nadiren hapishane yemeğini ya da ekmeğini yemektir.

3.3. Giyim Kuşam

Çingene erkeklerinin 18. yy.'ın ilk üçte birlik döneminde, giysileri genellikle koyu renkli ceket, yelek ve pantolon ile kırmızı bir kuşaktan oluşan bir betimlemeyle sunulmaktadır. Bileğe kadar bağı çok sayıda şeritli espadriller, yün veya pamuklu çoraplar giyerler, boyunlarına rahatça bağlanmış bir mendil takan erkek figürleri tasvir edilmektedir (Bardi, 2007).

Çingene genç kızlarından belli bir rahatlığa sahip olanlar genellikle, beli sıkıca saran siyah bir korse, kısa kırmızı bir etek, gümüş tokalı çok düşük topuklu ayakkabı giyerler, göğüslerini ve korsenin üst kısmını canlı ve parlak renkli bir mendille örten tasvirler görülmektedir(Tebbutt, 2004). Örneğin Esmeralda karakterinin betimlemesi bu tasvirin bir temsilini oluşturmaktadır (Lee, 2022).

Yaşlılar ve fakirler neredeyse aynı giysileri giyer, ancak kıyafetleri daha basit ve daha koyu renklere tasvir edilmektedir. Kadınlar 20 yıl öncesine kadar Endülüslü kadınların giydiği gibi oldukça hareketli, dantel ya da fırfırlar ve iplikli kenar süslemeleriyle bezenmiş, biraz kısa bir etek, kısa ve geniş, kayıp kol olarak adlandırılan bir ceket, küçük bir önlük, omuzlarda büyük veya küçük bir şal, boğazda bağı, altına doğru çekilmiş veya ense kısmına düşmüş bir püsküllü tülbent takan betimlemeyle sunulmaktadır (Lakatos, 2015).

3.4. Çingenerde Doğum, Düğün Ritüelleri ve Şifacılıkları

Doğum: Çingenerin, bir çocuğun doğumunu kutlamak için düzenledikleri partiler tüm dünyada meşhurdur: Bu etkinlik, aile, arkadaşlar ve tanıdıkların katılımıyla, şenlik, eğlence ve savurganlığın teşvik edildiği bir ziyafet ve kutlamaya sebep olur. Tatlılar, şaraplar ve likörlerden büyük miktarlarda tüketim yapılır: yapılabilen her şey ve hatta yapılamayacak şeyler bile, bu önemli olayı en büyük ciddiyetle anmaya harcanır. Çingene ailesinin mensup olduğu dine göre gelenekler bulunmaktadır. Örneğin Hristiyan dinine mensup olan aileler için genellikle vaftiz babaları bu etkinliği finanse eder, eğlencenin maliyeti ve kilisenin yeni doğan kutsal suya sokma ücreti onlara aittir, eğer vaftiz yapılırsa. Vaftizin sorumluluğunu üstlenenler itibarlı kişilerse, org ve Te Deum ilahisi söylenir, rahip pelerin giyerek hizmet verir, çanlar çalar, vaftiz havuzu süslenir ve kilisenin ilk sakramenti için gereken tüm ritüeller yerine getirilir. Vaftiz annesi, kırk yedi toka ile süslenir, en güzel karanfil olarak, bebekle birlikte, her ikisi de nane ve yasemin kokar; havuzda, bebek, büyükbabaların, ebeveynlerin veya vaftiz babalarının adı verilir eğer erkekse; kızsaa, kendi cinslerinden isimler seçilir. İngiliz Çingener bu durumda üç mum yakar, her birine bir isim verilir, bunlardan biri İncil'den olmalıdır ve en uzun süre yanan mum, çocuğa verilecek ismi belirler. Kiliseden çıkarken, cömert vaftiz babası büyük avuçlarla bozuk para, şekerleme ve şekerlemeleri takip eden çocuk kalabalığına saçar. Evde, kafile, gürültülü gitar, tef ve zil sesleri ile ve katılımcıların gürültüsü eşliğinde coşkulu bir şekilde karşılanır; varışta, vaftiz babası ve bebeğin üzerine bol miktarda buğday serpilir, bu da zenginlik ve gelecekteki bolluğun bir işareti olarak kabul edilir(Vivian, & Dundes, 2004) Gece ilerledikçe, eğer katılımcılar dinlemeye hazırsa, şarkılar söylenir; ancak bu tür partilerde aşırı içki tüketimi yaygındır.

Düğün: Çingeneleer genellikle kendi ırklarından eş seçerek evlenmek durumundadırlar. Geleneklerini daha saf bir şekilde koruyan bazı ülkelerdeki çingene kabileler, bilinen testiyi kırarak evliliklerini kutlarlar; testinin parçalandığı kadar parça, onlara mutluluk yılları olarak beklenir (Buckland, 2010). Evlilik, aile konseyinde hem erkek hem de kadınların katıldığı, katılımcıların görüşlerini dinleyen ve yaşlı veya önemli kişilerin gözlemlerini takip eden bir tür toplantıda ele alınmalıdır. Birlikteliği, belirli törenlerle kabile şefi gerçekleştirir. Diğer ülkelerdeki Çingeneleer arasında, bazı vahşi kabilelerde olduğu gibi, damadın gelini kaçırma geleneği devam etmektedir. Belirlenen günde, damat, nişanlıyla anlaşarak, gece yarısı onun evinin önüne birkaç akrabasıyla gelir; anlaşmaya göre kız pencereyi açar ve damadın akrabalarının tuttuğu bir battaniyenin üzerine atlar veya pencere yeterince alçaksa duvardan iner. Kaçıranlar kaçarken, kaçırılanın ailesi arkalarından hakaretler yağdırır; damat, geleceğini güvenilir bir eve yerleştirir; bir ay boyunca, ailenin sahte direnişini veya kızın ebeveynlerinin sahte karşı çıkışlarını yumuşatan bazı hediyeler aracılığıyla pürüzler çözülür ve her şey barış içinde sonuçlanır, düğün büyük bir gürültüyle kutlanır. Çingeneleer arasında, yaşlı erkeklerin veya olgun yaşa gelmiş erkeklerin genç kızlarla evlenmeleri oldukça yaygındır. Evlilikleri genellikle sadece cinsel arzuya dayanır ve kadınlar kolayca teslim olur çünkü utanç ve onur duyguları neredeyse yok edilmiş görünümüyle sunulmaktadır (Martin, & Gamella, 2005).

Genel edebiyat betimlemelerinde üç gün süren şölen ve eğlencelere sadece yerel Çingeneleer değil, beyaz kanı olan tanıdıklar veya akrabalar da davet edilmektedir.

Hastalık Tedavisi :Çingeneleer, hastalıklarını tedavi etmeye çalışırken, Veterinerlik mesleği ile Tıp bilimi arasında büyük bir fark gözetmeyerek, tolere edilebilir olduğu sürece, tamamen deneyimsel ve rutin iyileştirme yöntemlerini sunmakta, etkilerini garanti altına aldıklarını iddia etmektedirler. Bu yöntemler genellikle aileler arasında nesilden nesile aktarılan nadir sırlara dayanmaktadır, edebiyat eserlerinde bu yöntem faydalı olmaktadır.

Çingeneleer cenaze törenlerinde İrlanda cenaze törenlerinde görülen bazen hafif bir dans, gitar çalma ve şarkı söyleme de yer almaktadır. Bu Çingeneleer yaşadığı yere göre gelişmiş bir davranış olarak düşünülmektedir. Cenazeye üzülmeyen yanı sıra yaşamının kutlandığının bir göstergesi olarak kabul görmektedir.

Sonuç

Bu çalışma, Çingeneleer kökenleri, kültürel yapıları ve toplum içindeki yerlerini ele alarak, bu özgün etnik grubun geniş ve çeşitli tarihini ve kültürünü derinlemesine incelemiştir. Çingeneleer Hint alt kıtası, Mısır ve Orta Doğu gibi farklı coğrafyalardan etkilenmiş olabileceği ve bu kökenlerin, onların kültürel dokularını şekillendirmede önemli bir rol oynadığı görülmüştür. Tarih boyunca maruz kaldıkları ayrımcılık ve zulme rağmen, Çingeneleer sosyal yapılarını, dillerini, dinlerini ve kültürel geleneklerini korumuşlar ve farklı toplumlarla olan etkileşimlerini devam ettirmişlerdir.

Sosyolojik çalışmalar ve blog yorumları, Çingeneleer toplum üzerindeki etkilerini ve marjinalleşme süreçlerini aydınlatmaktadır. Özellikle, blog platformu Quora'da yer alan "Why do some people think that gypsies are criminals?" başlıklı tartışma, Çingeneleer hakkında hâlâ var olan olumsuz stereotiplerin ve sosyal dışlanmanın, toplumsal algıları nasıl şekillendirdiğini göstermektedir. Bu tartışmalar, Çingeneleer sıklıkla yasadışı faaliyetlere itilmesinin temelinde yatan ekonomik ve sosyal kısıtlamaları vurgulamakta ve medyanın olumsuz temsillerinin bu algıları pekiştirdiğine dikkat çekmektedir.

Bu bağlamda, Çingenelerin kültürel ve sosyal dokularının sadece onların toplum içindeki entegrasyonunu engelleyen değil, aynı zamanda zenginleştiren unsurlar olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır. Çalışma, Çingenelerin tarihsel ve kültürel kimliklerini daha iyi anlamamızı sağlarken, toplum olarak onlara karşı daha duyarlı ve kapsayıcı bir yaklaşım geliştirmemiz için önemli bir fırsat sunmaktadır. Çingeneler, geçmişteki zorlukları ile değil, kültürel zenginlikleri ve topluma olan katkıları ile tanınmayı hak etmektedir. Bu bilinçle, daha adil ve eşitlikçi bir toplumsal yapıya doğru ilerlemek mümkün olacaktır. Böylece, Çingenelerin toplumsal hayata entegrasyonu, onların kültürel özellikleriyle uyumlu bir şekilde gerçekleşebilir ve bu süreçte onlara yönelik önyargılar ve ayrımcılıklar azaltılabilir.

Kaynakça

- Arrizabalaga, J. (2005). Poor relief in Counter-Reformation Castile: an overview. *Health care and poor relief in Counter-Reformation Europe*, 159-184.
- Auroux, S. (2013). The origin of language as seen by eighteenth-century philosophy. *New perspectives on the origins of language*, 31-52.
- Bardi, A. (2007). 'In Company of a Gypsy': The 'Gypsy' as Trope in Woolf and Brontë. *Critical Survey*, 19(1), 40-50.
- Belton, B. A. (2004). *Gypsy and traveler ethnicity: The social generation of an ethnic phenomenon*. Routledge.
- Berger, H. (2000). *Çingene Mitolojisi*. Ayraç Yayınevi. ISBN: 9789758087396.
- Bogdal, K. M. (2023). *Europe and the Roma: A History of Fascination and Fear*. Random House.
- Buberg, S. (2020). *People from paper: German Jews through the prism of registration and census taking 1812–1938* (PhD thesis). University of Sussex, Centre for German-Jewish Studies. Retrieved from <http://sro.sussex.ac.uk/>.
- Buckland, R. (2010). *Buckland's Book of Gypsy Magic: Travelers' Stories, Spells, and Healings*. Weiser Books.
- Burroughs, W. S. (2013). *Cities of the Red Night: A Novel*. Holt Paperbacks.
- Carter, M. I. (1996). *The interrelation of Gypsy culture and school culture: An ethnography study of interactions*. West Virginia University.
- Cawthorne, N. (2013). *Tyrants: History's 100 Most Evil Despots & Dictators*. Arcturus Publishing.
- Cotten, R. M. (1997). *The Fork in the road: A study of acculturation among the American Kalderas gypsies*. Columbia University.
- Dubov, K. A. (2021). *Journey to the Italian Republic: Review & analysis (Version 2.20)*. San Miguel de Allende, Guanajuato, Mexico.
- Duchesneau, F. (2023). Blumenbach on the varieties of the human species. *Humankind and Humanity in the Philosophy of the Enlightenment*, 209.
- Dumitru, M. G. (2020). *Multiple discrimination and untold stories of resistance: A case study of Romanian Roma women conducting informal street work in Oslo* (Master's thesis). Central European University, Department of Gender Studies. Retrieved from ResearchGate DOI:10.13140/RG.2.2.24049.51047
- Eliav-Feldon, M., & Eliav-Feldon, M. (2012). Gypsies, or Such as Do Counterfeit. *Renaissance Impostors and Proofs of Identity*, 121-136.
- Elices Ocon, J., & Manzano Moreno, E. (2019). Uses of the past in early medieval Iberia (eighth-tenth centuries). *Medieval Worlds*, 10, 87-106. https://doi.org/10.1553/medievalworlds_n010_2019s87
- Engelbrigtson, A. I. (2007). *Exploring Gypsiness: Power, exchange and interdependence in a Transylvanian village*. Berghahn Books.
- Farias, P. P. M. (2020). *Gypsies, tramps and thieves: Uma revisão histórica, social e jurídica do desamparo aos ciganos no Brasil* (Unpublished undergraduate thesis). Fundação Getúlio Vargas, Escola de Direito FGV Direito Rio, Rio de Janeiro.
- Fellman, P. V., & Renard, S. (2001). *Understanding the complexity of the Romany diaspora*, 1-23. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/242714788>.
- Fonseca, I. (1996). *Bury me standing: The Gypsies and their journey*. Canada: Vintage Books.
- Fraser, A. (2000). "The Present and Future of the Gypsy Past", *Cambridge Review of International Affairs*, 13 (2): 19-36.

- Gaupp, L., & Pelillo-Hestermeyer, G. (Eds.). (2019). Diversity and otherness: Transcultural insights into norms, practices, negotiations. De Gruyter.
- Gernert, F. (2021). Divination on stage: Prophetic body signs in early modern theatre in Spain and Europe (p. 252). De Gruyter.
- Ginio, A. M. (2015). 1 From Expulsion to Revival. In *Between Sepharad and Jerusalem* (pp. 37-86). Brill.
- Hancock, I. (1988). The development of Romani linguistics. *Languages and Cultures: Studies in Honor of Edgar C. PolomJ. Mouton: The Hague*, 183-223.
- Hancock, I. (2006). On Romani origins and identity. The Romani Archives and Documentation Center, Aralık. Retrieved from: <https://romacenter.org/en/wp-content/uploads/2018/07/HistoryOrigins.pdf>
- Hannigan, T. (2011). *Murder in the Hindu Kush: George Hayward and the great game*. The History Press.
- Hillgarth, J. N. (2000). *The mirror of Spain, 1500-1700: the formation of a myth*. University of Michigan Press.
- Holland, T. E. (1898). *Studies in international law*. Clarendon Press.
- Hoyland, J. (2019). *A historical survey of the customs, habits, & present state of the Gypsies*. Good Press.
- Jain, P. (2023). Criminality of Tribes in India: A Review of Pre-Colonial, Colonial and Post-Colonial Constructs and British Criminal Tribes Act 1871. *Revisiting Tribal Heritage and Contemporary Issues* (volume 1), 21.
- Jezernik, B. (2023). The Gypsies as the original sin of modernity. In *Miasto mozaika. Opis kulturowy* (pp. 289-306). Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Jezernik, B. (n.d.). The gypsies as the original sin of modernity / Cyganie jako pierwotny grzech nowoczesności. University of Ljubljana, Department of Ethnology and Cultural Anthropology. <https://doi.org/10.18778/8331-408-2.18>
- Kalaydjieva, L., Morar, B., Chaix, R., & Tang, H. (2005). A newly discovered founder population: the Roma/Gypsies. *Bioessays*, 27(10), 1084-1094.
- Kandasamy, M. (2016). *The gypsy goddess*. New Delhi: Fourth Estate.pp.122.
- Kende, A., Nyúl, B., Hadarics, M., Carmona-López, C., Ciordaş, P., De Cristofaro, V., ... Látticová, B. (2024). Addressing anti-Gypsyism with context-dependent psychological tools: Research review, meta-analysis and secondary analysis of prejudice against the Roma. *European Review of Social Psychology*, 1–47. <https://doi.org/10.1080/10463283.2024.2362123>
- Kenrick, D. (2007). *Historical dictionary of the Gypsies (Romanies)*. Scarecrow Press.
- Kenrick, D. (2010). *The A to Z of the Gypsies (Romanies)* (No. 135). Rowman & Littlefield.
- Kolukırık, S. (2022). Batılı literatürde Çingeneler/Romanlar: Tarih, köken ve dil üzerine bir değerlendirme. ResearchGate. Retrieved from <https://www.researchgate.net/publication/35773629>
- Kotics, J. (2023). *Patterns of Inter-ethnic Relations with the Roma in the Carpathian Basin: Stigmatising Distinction*. Cambridge Scholars Publishing.
- Kuş, A. (2020). Under the light of the population register dated 1857: An evaluation upon the socio-economic lives of the Gypsy living in İstanbul. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (43), 49-61.
- Lakatos, M. (2015). *The Color of Smoke: An Epic Novel of the Roma*. New Europe Books.
- Lane, E. W. (2012). *An account of the manners and customs of the modern Egyptians*. Oxford University Press.
- Lecouteux, C. (2018). *Dictionary of Gypsy mythology: Charms, rites, and magical traditions of the Roma* (J. E. Graham, Trans.). Inner Traditions.

- Lee, K. (2000). Orientalism and gypsyism. *Social Analysis: The International Journal of Social and Cultural Practice*, 44(2), 129-156.
- Lee, K. (2022). Visions of Esmeralda Lock: Epistemic Injustice, 'The Gypsy Woman', and Gypsism. *Critical Romani Studies*, 5(1), 4-28.
- Leland, C. G. (1891). *Gypsy sorcery and fortune telling: Illustrated by numerous incantations, specimens of medical magic, anecdotes and tales*. London: T. Fisher Unwin.
- Lemche, N. P. (1998). *The Israelites in history and tradition*. Westminster John Knox Press.
- Leone, M. (2012). Begging and belonging in the city: A semiotic approach. *Social Semiotics*, 22(4), 429-446.
- Levinson, M. P. (2007). Literacy in English Gypsy communities: Cultural capital manifested as negative assets. *American Educational Research Journal*, 44(1), 5-39.
- Lucassen, L., Willems, W., Cottaar, A., & Willems, W. (1998). Ethnicity as a death-trap: The history of Gypsy studies. *Gypsies and other itinerant groups: A socio-historical approach*, 17-34.
- Maghzenani, S. (2014). The Protestant Reformation in Counter-Reformation Italy, c. 1550–1660: an overview of new evidence. *Church history*, 83(3), 571-589.
- Marcus, G. (2019). *Power and Silence: The Social Construction of Gypsies and Travellers. Gypsy and Traveller Girls: Silence, Agency and Power*, 27-74.
- Marsch, A. (2008a). Ethnicity and identity: who are the Gypsies?. *European Roma Rights Center Country Reports Series*, (17), 21-30.
- Marsh, A. R. N. (2008b). *No promised land : history, historiography and the origins of the Gypsies*. Doctoral dissertation, University of Greenwich. (<https://gala.gre.ac.uk/id/eprint/8151/>)
- Martin, E., & Gamella, J. F. (2005). Marriage practices and ethnic differentiation: The case of Spanish Gypsies (1870–2000). *The History of the family*, 10(1), 45-63.
- Martins, H. (2023). Historical Context. In *The Portuguese Jews of Hamburg* (pp. 10-58). Brill.
- Marzó, A., & Turell, M. T. (2001). The Gitano communities. *MULTILINGUAL MATTERS*, 215-234.
- Matory, J. L. (2007). Free to be a slave: Slavery as metaphor in the Afro-Atlantic religions. *Journal of Religion in Africa*, 37(3), 398-425.
- Matras, Y. (2004). The role of language in mystifying and demystifying Gypsy identity. The role of the romanes: Images and counter-images of 'gypsies'/romanes in european cultures, 53-78.
- Matras, Y. (2015). *The Romani Gypsies*. Harvard University Press.
- Mayall, D. (1997). Egyptians and vagabonds: Representations of the gypsy in early modern official and rogue literature'. *Immigrants & Minorities*, 16(3), 55-82.
- Mayall, D. (1998). Gypsy studies: A new era?. *Immigrants & Minorities*, 17(2), 57-67.
- Milton, S. (2004). *Holokost: Çingeneler*. In *Soykırım Yüzyılı* (2nd ed., pp. 44). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203495698>
- Moreau, R. C. (2002). *The Rom: walking in the paths of the Gypsies*. Firefly Books.
- MULCAHY, F. (1979). Studies in Gitano Social Ecology: Linguistic Performance and Ethnicity. *International Journal of the Sociology of Language*, 1979(19), 11-28. <https://doi.org/10.1515/ijsl.1979.19.11> "Studies in Gitano Social Ecology: Linguistic Performance and Ethnicity" *International Journal of the Sociology of Language*, vno. 19; 11-28. <https://doi.org/10.1515/ijsl.1979.19.11>
- Nagy, P. (2019). Roma in semi-ego documents in 18th century Hungary. Steiner, "Zigeuner, 91-105.
- Niccolai, M. (2019). 10 Encounters with alterity: Romani on the contemporary Italian stage. In L. Gaupp & G. Pelillo-Hestermeyer (Eds.), *Diversity and otherness: Transcultural insights into norms, practices, negotiations* (pp. 245-263). De Gruyter.

- Nord, D. E. (2008). *Gypsies and the British imagination, 1807-1930*. Columbia University Press.
- Okely, J. (1994). Constructing difference: Gypsies as "other". *Anthropological Journal on European Cultures*, 55-73.
- Ornek, S., & Ultan, M. O. (2015). Gypsies as Victims of Crime of Crimes. *International Journal of Social Sciences*, 4(1), 63-71.
- Ousselin, E. H. (1999). *Comment peut-on être Européen?: conceptions of Europe in French literature and film* (Doctoral dissertation, The Ohio State University).
- Paolini, M. (2017). Le stéréotype du Gitan dans les dictionnaires en Italie, en France et en Espagne pour une comparaison en diachronie. *Diversités REcherches et Terrains*, 9. <https://doi.org/10.25965/dire.792>
- Parrs, A. (2017). *Gypsies in Contemporary Egypt: On the Peripheries of Society*. Cairo: The American University in Cairo Press.
- Pereira, P. C. (2022). *Samudaripen through the eyes of non-Roma: Reading the Roma Holocaust in the novels The Eighth Sin and Fires in the Dark* (PhD thesis in Literature). Rio de Janeiro State University, Graduate School of Literature. <http://www.btdt.uerj.br/handle/1/18791>
- Phillips, C., & Bowling, B. (2017). Ethnicities, racism, crime, and criminal justice. *The Oxford handbook of criminology*, 190-212.
- Phillips, C., & Webster, C. (Eds.). (2014). *New directions in race, ethnicity and crime*. London: Routledge.
- Proglío, G. (2021). Umut Yolu. Yasadışı Sınır Geçişleri ve Tarihsel Öznellikler, Hikayeler ve Arşiv Üzerine Düşünceler (1861–2019). *Avrupa'nın Sınırlarını Kaldırmak: Ventimiglia Bölgesi Genelinde Göç ve Kontrol*, 17-35.
- Pym, R. J. (2007). The Early Years. In *The Gypsies of Early Modern Spain, 1425–1783* (pp. 1-19). London: Palgrave Macmillan UK.
- Quesada, CC (2020). İspanyol Çingenelerinin hafızası: Burs, sözlü tarih ve arşiv araştırması. *Roman Çalışmaları*, 30 (1), 15-47.
- Reddie, J. (1826). Historical notices of the Roman law, and of the recent progress of its study, in Germany. Edinburgh: W. and C. Tait; Longman and Co.; J. Parker; J. Deighton and Son; John Smith and Son.
- Rosa, G. (1875). LI ZINGARI. *Archivio Storico Italiano*, 21(87), 508-515.
- Roth, Eli E., "Democratic Nationalistic Privilege and the Exclusion of Europe's "Gypsy"" (2011). Senior Honors Projects. Paper 267. Retrieved from <https://digitalcommons.uri.edu/srhonorsprog/267>
- Rowe, L., & Goodman, S. (2014). A stinking filthy race of people inbred with criminality : A discourse analysis of prejudicial talk about Gypsies in discussion forums. *Romani Studies*, 24(1), 25-42.
- Ryan, K. O. (2000). *The intentional turn: Suicide in twentieth-century United States American literature by women*. University of Massachusetts Amherst.
- Siyam, N. (2024). *The Romani People in the European Cultural Imagination: Alexander Pushkin, Prosper Mérimée and Virginia Woolf*.
- Spierenburg, P. (1986). Deviance and repression in the Netherlands. Historical evidence and contemporary problems. *Historical Social Research/Historische Sozialforschung*, 4-16.
- Spreizer, A. J. (2022). Social exclusion of Roma from healthcare as a public space: Another dimension of antigypsyism?. *Social diversity and access to healthcare*, 27-46.
- Stauber, R., & Vago, R. (Eds.). (2007). *The Roma: A minority in Europe: Historical, political and social perspectives*. Central European University Press.
- Stauber, R., & Vago, R. (Eds.). (2007). *The Roma: a minority in Europe: historical, political and social perspectives*. Central European University Press.

- Tavani, C. (2012). An Overview of the Roma and Their Culture. *Collective Rights and the Cultural Identity of the Roma*, 5-40.
- Taylor, B. (2014). *Another darkness, another dawn: A history of Gypsies, Roma and Travellers*. Reaktion books.
- Tebbutt, N. S. S. (2004). *The role of the Romanies: images and counter-images of "Gypsies"/Romanies in European cultures*. Liverpool University Press.
- Tervonen, M. (2010). *Gypsies, travellers and peasants : A study on ethnic boundary drawing in Finland and Sweden, c. 1860-1925* (Doctoral dissertation).
- Tittel, L.S.(2020). "Racial and Social Dimensions of Antiziganism: The Representation of 'Gypsies' in Political Theory." *On_Culture: The Open Journal for the Study of Culture* 10:1-23. Retrieved from: <http://geb.uniigiessen.de/geb/volltexte/2021/16025/>
- Tomasevski, K. (1997). "Migration and Crime: European Perspectives," from "Host Country Crime Problems," *Migration and Crime. Proceedings of an Ancillary Meeting held on May 3, 1995, in Cairo, Egypt, on the Occasion of the United Nations' Ninth World Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders, ISPAC (International Scientific and Professional Advisory Council) of the United Nations Crime Prevention and Criminal Justice Programme, Milan, Italy, 1996,(updated December 1996). Trends in Organized Crime, 2(3), 79-83.*
- Trandafoiu, R. (2013). *Diaspora online: Identity politics and Romanian migrants*. Berghahn Books.
- Trigg, E. B. (1973). *Gypsy demons, divinities, and magic: The magic and religion of the gypsies* (Preface by Sir E. Evans-Pritchard). Secaucus, N.J.: The Citadel Press.
- Ullmann, S.(2020). "Jews as Ethnic and Religious Minorities." *A Companion to Late Medieval and Early Modern Augsburg*, pp. 367-388. DOI: https://doi.org/10.1163/9789004416055_017.
- ÜNALDI, H. (2012). Türkiye'de yaşayan kültürel bir farklılık: Çingeneler. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1(1), 615-626.
- Vivian, C., & Dundes, L. (2004). The crossroads of culture and health among the Roma (Gypsies). *Journal of nursing scholarship*, 36(1), 86-91.
- Wedek, H. E. (2015). *Dictionary of gypsy life and lore*. Open Road Media.
- Westin, C. (2008). ROMA AND EDUCATION: EXAMPLES FROM SWEDEN. In *Forum Bosnae Medunarodni forum Bosna*. 44:173-193.
- Weyrauch, W. O. (1997). Romaniya: An Introduction to Gypsy Law. *The American Journal of Comparative Law*, 45(2), 225–235. <https://doi.org/10.2307/840847>
- Wilkin, A., Derrington, C., & Foster, B. (2009). *Improving the outcomes for Gypsy, Roma and Traveller pupils: Literature review* (Research Report No. DCSF-RR077). National Foundation for Educational Research. ISBN 978 1 84775 359 5.
- Willems, W. (2014). *In search of the true Gypsy: From enlightenment to final solution*. Routledge.
- Yıldız, H. (2007). Türkçede Çingeneler için kullanılan kelimeler ve bunların etimolojileri. *Dil Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 61-82.